

Trots låg kyrksamhet behövs nya kyrkor,

påstår Svenska Dagbladet. Tidningen kritiserar först Dagens Nyheters beräkning av antalet närvarande vid högmässan i Stockholms kyrkor den 5 december. Den säger mycket klokt att för att få säkra uppgifter måste man räkna kyrkbesökarna mer än på en söndag. Men det nämns inte att de av oss angivna siffrorna ger en överdriven föreställning om kyrksamheten; av biskop Björkquists utredning för fem år sedan framgår att det genomsnittliga antalet besökare av högmässa i Stockholm är vida lägre än det som förelåg den 5 december. Denna undersökning förbigås med tystnad, därför att den inte passar Svenska Dagbladets syfte.

Vidare påpekas — och i det sammanhanget stöder man sig på Dagens Nyheter — att kyrkorna i några ytterförsamlingar uppvisar en hög besöksfrekvens; det gäller Brännkyrka, Enskede och Västerled. Därför bör, sägs det, nya kyrkor byggas, trots att mindre än en tredjedel av totala antalet platser i Stockholms kyrkor

är upptagna på andra advents-söndagen. Och dock är det mycket lätt att finna utvägar att avhjälpa de mycket begränsade svårigheter som här finns. På en kvart eller tjugominuter kan de medlemmar av ytterförsamlingarna som vill gå i kyrkan komma in till de halvtomma kyrkorna inne i staden. Att dubblera högmässan är en annan möjlighet, som med tanke på de många prästerna i dessa församlingar ligger nära till hands; i andra länder är det vanligt att man har flera sådana gudstjänster samma dag.

Slutligen söker man klara sig ur dilemmat genom att påstå att kyrkobyggnaderna kunde betalas utan att staten behövde inskrida. Självfallet måste nya kyrkor, liksom tidigare kyrkor, till ojämförligt största delen betalas genom skattemedel; varför söka förneka detta ostridiga?

Man får hoppas att de politiska partierna inte visar sig flata nog att falla undan för kravet på nya kyrkor, då det stora flertalet kyrkor i regel är föga besökta och då pengar och byggnadstillstånd så väl behövs till andra ändamål. Den nye Stockholmsbiskopen har visserligen hotat med ett särskilt kyrkligt parti eller en kyrklig påtryckningsgrupp just för att frågor om levnadsstandard skall komma i andra rummet — i praktiken alltså kyrkor mot bostäder och sjukhus. Men det hotet lär man kunna ta med lugn.

D • N

16/12 1954

Nordnorge och den svenska neutraliteten

I gårdagens ledare klarlades hur utomordentligt betydelsefullt Sveriges nordligaste område — trekanten nordväst om Karesuando — är från det norska försvarets synpunkt. En rysk aktion mot Norge stöter med hänsyn till terrängförhållandena och de begränsade uppmarschmöjligheterna på nära nog oöverstigliga svårigheter om inte svenskt område utnyttjas. Det måste självfallet anses uteslutet att den svenska regeringen skulle tolerera en rysk marsch genom detta svenska område; dess bättre har man gång efter annan sagt ifrån på regeringshåll att dylika eftergifter är otänkbara. Vad som närmast kan fordras är att den utsatta trekanten utrustas med försvarsanstalter som gör det omöjligt för ryssarna att marschera igenom den utan att möta effektivt motstånd. Det sannolika måste under alla förhållanden vara att ett ryskt angrepp på Nordnorge kombineras med ett anfall på den svenska östgränsen. Tänkbart, om också i hög grad osannolikt, är att ett angrepp på Skandinavien uteslutande rikts mot delar av den svenska östkusten och Danmark.

Resonemanget om Nordnorge och det nordligaste Sverige är ett åskådligt exempel på hur nära försvaret av Skandinavien hänger samman. Denna synpunkt har också, ehuru inte så utförligt, framhävts i överbefälhavarens utlåtande för några veckor sedan. En invasion av Norge kan knappast, betonas det där, "fullföljas utan tillgång till svenska kommunikationsleder". Det förutsättes

att över huvud en av de stora ryska framstötarna vid ett krig måste gälla Skandinavien. Ja, överbefälhavaren utgår rent av från att under dessa förhållanden och på grund av vår isolerade ställning en rysk aktion kanske i första rummet kommer att gälla Sverige. "Om en småstat saknar atomstridsmedel och ej ingår i någon allians som disponerar sådana stridsmedel, kan detta därför i vissa lägen utgöra en lockelse för angriparen." Det betonas ytterligare att om vi blir angripna "kan vår alliansfrihet i vissa avseenden göra det fördelaktigt för en angripare att inleda fientligheter — i varje fall inom det skandinaviska operationsområdet — med ett anfall på vårt land".

Det är dessa fakta och synpunkter som utgör det avgörande motivet för en närmare anslutning väster ut vare sig i form av direkt inträde i Atlantpakten eller genom andra förberedelser till samverkan med Norge, Danmark och västmakterna. Insikten om att vårt läge gör neutralitet under ett krig praktiskt taget omöjlig, allra helst som hela världen vet att vi inte under några förhållanden kan tänkas stå på östblockets sida mot västmakterna, tycks också i ständigt högre grad ha trängt igenom i den allmänna opinionen. Den kvarstående oviljan mot en klar samverkan med demokratierna är en rest av den illusionism enligt vilken Sverige kunde tänkas stå helt utanför ett världskrig. Situationen längst norr ut är endast en av de många illustrationerna till kravet på isolationsmismens övergivande.